

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Vul onderstaande gegevens in:

Naam aanvrager:

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

[Redacted contact information]

Naam initiatief:

Handboek Erfgoedparticipatie

Totale kosten:

Klik of tik om tekst in te voeren. €

207.245,04

Gevraagde subsidiebijdrage:

Klik of tik om tekst in te voeren. €

65.526,24

Bedrag cofinanciering door derden:

Klik of tik om tekst in te voeren.

Bedrag eigen bijdrage:

Klik of tik om tekst in te voeren. €

141.718,80

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

De Nederlandse erfgoedsector is de laatste tien jaar in beweging. Zowel in de erfgoedpraktijk als de erfgoedwetenschap klinkt er een steeds luider roep om participatief, dus samen met burgers en andere belanghebbenden, erfgoedbeleid te ontwikkelen en cultureel erfgoed te beheren. De ratificatie van het Verdrag van Faro (en het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma) is hiervan het recentste voorbeeld. Uiteraard moeten (aankomende) erfgoedprofessionals op deze nieuwe praktijk worden voorbereid. Zij zullen moeten leren hoe erfgoed in de context van gemeenschappen tot stand komt, welke mechanismen van sociale in- en uitsluiting hierin besloten liggen en welke rol erfgoedinstuties en -professionals er in spelen. Het erfgoedonderwijs op HBO's en universiteiten is echter nog niet geheel op de deze (laat-)moderne praktijk aangepast. Daardoor staat het erfgoedonderwijs voor de uitdaging om de erfgoedprofessional van de toekomst uit te rusten met kennis, vaardigheden en instrumenten om betekenisvolle erfgoedparticipatie vorm te geven. Hierover is genoeg (praktijk)onderzoek en wetenschappelijke literatuur voor handen, maar de vertaalslag naar een op het erfgoedonderwijs toegesneden en didactisch geschikt (hand)boek ontbreekt nog. Het is de taak van de verschillende erfgoedopleidingen en de beleidspraktijk om deze leemte gezamenlijk te vullen. Daarbij moet niet uitsluitend gekeken worden naar de 'klassieke' erfgoeddisciplines, maar óók naar wat er de afgelopen vijftig jaar in de Bestuurskunde, Sociologie en de Planologie aan ideeën en tools voor burgerparticipatie is ontwikkeld. Eén spoor is de ontwikkeling van de 'Faro-minor'. Het verzorgen van een handboek dat vanuit verschillende disciplines, ingaat op het participatievraagstuk in de erfgoedsector is het (daaraan gekoppelde) tweede spoor.

Om aan dit spoor vorm te geven hebben verschillende medewerkers van de Reinwardt Academie, Hogeschool Saxion (Publieksarcheologie), Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Erfgoed Brabant, Vrije Universiteit Amsterdam, Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland, TU Delft en Universiteit van Wageningen het initiatief genomen om een handboek te ontwikkelen. Uit dit netwerk is inmiddels een redactieraad gevormd. Er zijn ook al vergevorderde ideeën over de inhoud, de opzet en de vorm van het boek.

De doelgroep voor een dergelijk boek is primair erfgoed- ,en erfgoed gerelateerd, onderwijs op het HBO en WO (bachelor). Secundaire doelgroepen zijn erfgoedprofessionals, beleidsmedewerkers en erfgoedgemeenschappen, via trainingen en masterclasses over dit onderwerp. Omdat de erfgoedsector in ontwikkeling is, en het onderwijs mee moet bewegen, zien wij voor ons dat een dergelijk handboek periodiek geupdate moet worden, er vanuit didactisch oogpunt aandacht moet zijn voor rijke illustraties. Het moet bovendien gekoppeld zijn aan een website.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Het beoogde eindresultaat is een handboek over het optuigen en analyseren van interactive governance van erfgoed geschikt voor HBO en WO erfgoedopleidingen, de 'Faro minor' en cursussen en trainingen voor erfgoedprofessionals.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:
- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
 - de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

We verwijzen hier naar de tabel onder punt 5.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Periode	Omschrijving activiteit	Product
December 2023	Bepaling algemene structuur handboek en opstellen voorlopige inhoudsopgave. Onderzoeken welke uitgever bereid is te publiceren (lieft i.c.m. een aan het boek gekoppelde website) en selecteren uitgever.	Plan van aanpak Handboek Erfgoedparticipatie
December 2023	Selectie van cases en aanvragen auteurs voor onderzoek en schrijven hoofdstukken.	Collectief auteurs handboek
December 2023	Vorbereiding van symposium voor erfgoedprofessionals en vrijwilligers over opzet en inhoud handboek met als doel behoeften die leven in het veld te inventariseren en te toetsen of het voorgestelde handboek daar voldoende antwoord op geeft	Symposium
Januari 2023 – mei 2024	Schrijven van eerste versie hoofdstukken	1 ^e concept versie handboek
Juni 2024 – juli 2024	Redactie bespreekt, beoordeelt en commentarieert de hoofdstukken.	
Augustus 2024 – oktober 2024	Verwerken en herschrijven hoofdstukken.	
November 2024 – december 2024	Redactie bespreekt, beoordeelt en commentarieert tweede versie van de hoofdstukken. Redactie formuleert i.s.m. (erfgoed)didacticus opdrachten, oefeningen, etc. die een plek moeten krijgen in het boek en/of de website. Fotograaf/illustrator verzorgt passende foto's en illustraties bij de cases	2 ^e concept versie handboek
December 2024 – januari 2024	Redactie schrijft concluderende hoofdstukken waarin wordt gereflecteerd op de bruikbaarheid van de verschillende interactive governance modellen en	Definitief concept handboek voor uitgever

	instrumenten voor de erfgoedsector.	
	Indiening kopij bij de uitgever.	
Voorjaar 2025	Publicatie handboek	Handboek

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Via HBO en WO erfgoedonderwijs en trainingen voor erfgoedprofessionals draagt het handboek in de eerste plaats bij aan het verbeteren van erfgoedparticipatie. In praktische zin biedt het handboek tools en ondersteuning om participatie vorm te geven. De besproken cases behandelen de brede variëteit aan erfgoedcategorieën (w.o. archeologie, musea, roerend en onroerend erfgoed, musea, immaterieel erfgoed in Nederland en Caribisch Nederland). In het handboek wordt vanzelfsprekend aandacht besteed aan hoe de erfgoedpraktijk gedemocratiseerd kan worden, hoe participatief erfgoed gewaardeerd kan worden, hoe er plaats gemaakt kan worden voor verschillende erfgoedopvatting, en wordt er in de cases aandacht besteed aan de meerstemmigheid van erfgoed en de relatie van erfgoed met de leefomgeving.

8. Aan welke thema(s) en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief bij? (er zijn meerdere thema's mogelijk)

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

9. Omschrijf voor de door u geselecteerde thema's hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

We geven met de aanpak van een brede betrokkenheid van opleidingen en publieke partners invulling aan de ambitie 'netwerkvorming en curriculum ontwikkeling' van het thema Opleidingen. In het handboek zullen de Faro- thema's wel in meer of mindere mate worden behandeld.

10. Omschrijf op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Het handboek maakt gebruik van de rijkdom aan inzichten (theorievorming, concepten, modellen, instrumenten) die over participatieve beleidsvorming en -uitvoering in de Bestuurskunde en Sociologie zijn ontwikkeld, maar tot op heden nog niet in de volle breedte zijn gebruikt in de erfgoedpraktijk. Via erfgoedonderwijs en trainingen raken erfgoedprofessionals van de toekomst, maar ook huidige professionals, hiermee bekend. Op deze wijze wordt de erfgoedpraktijk geholpen daadwerkelijk vorm te geven aan participatie én kritisch te reflecteren op de mogelijkheden en beperkingen hiervan.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken. *Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.*

In de huidige samenleving, waarin de burger steeds mondiger wordt en een plek opeist, worden besturen in netwerken - bestaande uit publieke, semipublieke en private actoren - en burgerparticipatie steeds belangrijker. In het handboek wordt ingegaan op de verschillende manieren om dat besturen in netwerken vorm te geven. Ook wordt er ruimschoots aandacht besteed aan post-koloniale kritiek op de huidige erfgoedpraktijk, de manieren waarop erfgoed kan leiden tot sociale uitsluiting en de mogelijkheden om hier met participatie en interactive governance een antwoord op te geven.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

De redactieraad bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende erfgoedonderwijsinstellingen, publieke en semipublieke partijen die de verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud en het tijdig gereedkomen van het handboek. Bij de samenstelling is er getracht een zo breed mogelijke variëteit van erfgoedcategorieën en specialismen in de redactie te krijgen.

Ariese, Csilla	Reinwardt Academie
Burggraaff, Wim	RCE
Goossens, Emma	Erfgoed Brabant
Jongste, Peter	Saxion/Universiteit Leiden
Egberts, Linde	RCE/Vrije Universiteit Amsterdam
Rodenberg, Jeroen (trekker)	Vrije Universiteit Amsterdam
Schep, Mark	Reinwardt Academie/KIEN
Storm-Smeets, Elyze	Gelders Genootschap/WUR
Verschuure-Stuip, Gerdy	Technische Universiteit Delft
Wagenaar, Pieter	Vrije Universiteit Amsterdam

De werkzaamheden van de redactie omvatten het vaststellen van thematiek, theoretisch raamwerk, didactische insteek, (in samenspraak met uitgever) vormgeving, en bewaken van kwaliteit. Ook nemen zij het schrijven van de eerste twee hoofdstukken (over het erfgoedbegrip en interactive governance), de concluderende en reflecterende hoofdstukken en (minimaal) één inhoudelijk hoofdstuk voor hun rekening.

De redactieraad is ook verantwoordelijk voor de organisatie van het symposium. Emma Goossens zal hierin het voortouw nemen, ondersteund door haar eigen netwerk/organisatie en met Wim Burggraaff en Jeroen Rodenberg als adviseurs.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Niet van toepassing

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld. *Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc.* De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Het initiatief hangt samen met het inrichten van een Faro-minor en zal voor verschillende modules daarbinnen worden gebruikt. Ook wordt er geïnventariseerd voor welke andere cursussen en trainingen het handboek geschikt is. Via de uitgever zal het boek verder in de markt worden gezet. Vanzelfsprekend wordt via het HBO en WO erfgoedonderwijs en trainingen de leeropbrengsten met het brede erfgoed gedeeld. Daarnaast is de inhoud van het handboek ook relevant voor andere doelgroepen dan de opleidingen, hierbij denken we bijvoorbeeld aan vrijwilligers, erfgoedprofessionals en ambtenaren. We zullen gedurende de voortgang van de ontwikkeling van het handboek actief deelnemen aan bijeenkomsten van het Faro netwerk en stellen daarnaast een klankbordgroep in met stakeholders uit de Faro thema's – Ondersteuning erfgoedparticipatie, -Meerstemmigheid en - Dynamische leefomgeving

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage).

Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is.

De gevraagde financiële bijdrage betreft de volgende componenten:

- (i) redactiewerk (werkzaamheden van de redacteurs)
- (ii) schrijven hoofdstukken
- (iii) organiseren symposium

Deze componenten hebben betrekking op de werk van de redactieraad. Deze is samengesteld op basis van de benodigde specialismen en WO en HBO opleidingen. Niet alle redactieleden krijgen de volledige tijd van de werkgever vergoed.

(i) Werkzaamheden redacteurs.

Er wordt uitgegaan dat redacteurs ongeveer twee maanden voltijd zullen besteden aan redactiewerk. De totale kosten van dit component bedragen EUR 103.218,-- (incl. BTW inzet Goossens).

De werkgever van een deel van de redacteurs vergoed deze werkzaamheden volledig.

Deze betreffen Ariese (RWA), Storm-Smeets (WUR), Egberts (RCE) en Burggraaff (RCE). Dit betreft een bedrag van EUR 40.480,--

Voor de redacteurs Jongste, Rodenberg, Schep, Verschuure-Stuip en Wagenaar vragen we matching voor de helft van de inzet (= één maand 1fte per redacteur). Dit betreft een bedrag van EUR 26.142,--

Redacteur Goossens begroot 90 uur voor redactiewerkzaamheden, waarvan 30 uur wordt vergoed door Erfgoed Brabant en waarvoor 60 uur matching wordt gevraagd. Dit betreft een gevraagd bedrag van EUR 6.969,60

(ii) Schrijven hoofdstukken

Er wordt uitgegaan dat redacteurs ongeveer twee maanden voltijd werk zullen besteden aan het schrijven van hoofdstukken. De totale kosten van dit component bedragen EUR 92.764,--.

De werkgever van een deel van de redacteurs vergoed deze werkzaamheden volledig.

Deze betreffen Ariese (RWA), Storm-Smeets (WUR), Egberts (RCE) en Burggraaff (RCE).

Dit betreft een bedrag van EUR 40.480,--

Voor de redacteurs Jongste, Rodenberg, Schep, Verschuure-Stuip en Wagenaar vragen we matching voor de helft van de inzet (= één maand 1fte per redacteur). Dit betreft een bedrag van EUR 26.142

Redacteur Goossens schrijft niet mee aan een inhoudelijk hoofdstuk.

(iii) Organiseren symposium

Goossens (Erfgoed Brabant) trekt de organisatie van het symposium. Voor de inzet van Goossens wordt 54 uur vergoeding voor de werkzaamheden gevraagd. Inclusief BTW betreft dat een bedrag van EUR 6272,64. De Vrije Universiteit draagt EUR 5000,-- bij voor de huur van een locatie, versnaperingen en communicatiemiddelen (flyers).

Ingevuld door: Klik of tik om tekst in te voeren.

Datum: Klik of tik om tekst in te voeren.